

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра журналістики і літературознавства

ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**для студентів гуманітарного факультету
спеціальності
6.030301 «Журналістика»
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»**

Острог - 2010

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Вивчення курсу «Теорія журналістики»: методичний посібник / Автор-укладач Штурхецький С.В. – Острог, 2010. – 16 с.

Автор-укладач: Штурхецький С.В., викладач кафедри журналістики і літературознавства, голова Рівненської незалежної медіа-профспілки

Рецензенти:

Шанюк В.І., канд. філолог. наук, доцент кафедри журналістики і літературознавства НУ «ОА»;
Велесик А.П., генеральний директор РОДТРК, Заслужений журналіст України.

*Методичний посібник обговорено на засіданні кафедри
журналістики і літературознавства
(протокол № 01 від «30» «серпня» 2010 року)*

Вступ

Програма складається з *лекційного курсу (52 години)*, що містить виклад основних теоретичних положень журналістикознавства; *практичних занять (24 години)*, на яких опрацьовується і поглиблюється лекційний матеріал та *індивідуальної роботи (22 години)* студентів, під час якої вони знайомляться з літературними джерелами, опрацьовують самостійно теми, які не можуть увійти до основного курсу через його часову обмеженість. Програма розрахована на вивчення курсу впродовж триместру з іспитом у підсумку (2 модулі).

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу – дати студентам базові теоретичні знання й практичні навички для вимірювання й оцінювання різних властивостей інформації під час її створення, збереження, передачі, опрацювання й сприйняття як ЗМІ, так і суспільством.

Основні завдання курсу полягають в тому, щоб ознайомити студентів із:

- основними концепціями теорії інформації;
- основними методами вимірювання й оцінювання загальних та спеціальних властивостей інформації;
- основними видами інформації;
- основними видами опрацювання інформації в суспільстві;
- функціонуванням масової інформації в суспільстві.

В результаті засвоєння курсу студенти повинні

знати:

- основні концепції теорії інформації;
- основні методи вимірювання й оцінювання загальних та спеціальних властивостей інформації;
- основні види інформації;
- основні види опрацювання інформації в суспільстві;
- особливості функціонування масової інформації в суспільстві;

вміти:

- визначити інформаційні властивості повідомлення ЗМІ;
- провести кількісний і якісний інформаційний аналіз повідомлення ЗМІ;
- провести кількісний і якісний інформаційний синтез повідомлення ЗМІ;
- адаптувати заплановане для публікування повідомлення до інформаційних потоків ЗМІ та інформаційного простору держави.

Міжпредметні зв'язки. Вивчення запропонованого курсу тісно пов'язане із вивченням таких базових дисциплін, що вивчаються студентами спеціальності «Журналістика» як „Філософія”, „Соціологія”, „Політологія”, „Психологія”, «Правознавство» та спеціальних дисциплін – «вступ до спеціальності», “Теорія і практика редагування», «Соціологія масової комунікації», «Теорія масової комунікації».

Базові поняття курсу: журналіст, журналістика, журналістикознавство, медіастудії, медіаетика, засоби масової інформації, засоби масової комунікації, інформація, комунікація, теорія преси, мас-медіа, медіа-текст.

Методи викладання курсу: лекції із застосуванням інформативно-рецептивних методів, евристичних

бесід, елементів навчальної дискусії, елементів проблемного викладу матеріалу. Практичні заняття проводяться, в основному, у формі тренінгів із застосуванням «мозкового

штурму», ділових ігор, вирішення практичних завдань, використання наочних методів, застосування індуктивного та дедуктивного методів, репродуктивного методу. Контроль знань проводиться під час навчального курсу за допомогою комбінованого опитування, опитування із застосуванням методу самооцінки, тестування, виконання письмових індивідуальних завдань.

2. КРИТЕРІЇ, НОРМИ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Методи оцінювання: оцінювання активності і знань студентів під час практичних занять, поточне тестування за кожний модуль (змістовий модуль), оцінювання за реферат, знання основних термінів, складання схем, порівняльних таблиць, бліц-опитування, написання матеріалів, публікації у пресі тощо.

Критерії та норми оцінювання

Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) уміння застосовувати набуті знання в стандартних і нестандартних ситуаціях;
- 5) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших.

Обов'язковим є опрацювання додаткової фахової літератури і актуальних публікацій у ЗМІ, використання їх під час відповіді (підготовці індивідуальної роботи).

При вивченні курсу «Теорія журналістики» застосовуються 5 видів контролю знань:

поточний контроль на практичних заняттях через усні відповіді та письмові самостійні роботи;

підсумковий тематичний контроль через виконання модульної контрольної роботи;

проміжний атестаційний контроль, який виставляється після закінчення трьох модулів на основі результатів модульних контрольних робіт та оцінок за виконання індивідуальних завдань і є оціночним результатом засвоєння студентом близько половини матеріалу (служить засобом корекції навчальних зусиль студента в освоєнні курсу);

поточний контроль за виконанням індивідуальних робіт, винесених для самостійного опрацювання (реферати, анотації, власні статті, інтерв'ю, огляди літератури тощо);

підсумковий (іспитовий) контроль, який здійснюється у формі відповіді за екзаменаційними білетами, які містять два теоретичні питання та одне практичне завдання.

Дисципліна вивчається протягом триместру. Форма підсумкового контролю – *іспит*. Форма поточного контролю – *модульна контрольна робота*. *Оцінювання відбувається за рейтинговою системою (див. табл. 2.1.)*

Табл.2.1. Рейтингова система оцінювання студентів

Рейтинг (I триместр):

Модуль 1	- 30 б.
Практичні заняття (по 3 б.)	- 18 б.
Модульний контроль	- 12 б.
Модуль 2	- 30 б.
Практичні заняття (по 3 б.)	- 18 б.
Модульний контроль	- 12 б.
Індивідуальна робота	- 15 б.
Іспит	- 25 б.
Всього -	- 100 б.

Різні види роботи студента оцінюються певною кількістю балів (див. Табл.2.2.)

Табл. 2.2. Система оцінювання роботи студента з курсу «Теорія журналістики»

Форми роботи	Кількість балів
1. Робота на лекції	0-1
2. Практичні заняття (в т.ч.):	
- робота на занятті	0-3
- готовність до заняття (виконання письмових та усних домашніх завдань)	0-1
- відповідь на заняттях (усна чи письмова)	0-1
3. Самостійна робота	
- реферат	0-6
- підготовлений матеріал для ЗМІ	0-6
- публікація матеріалу у ЗМІ	3-6 *
4. Модульний контроль	0-12
5. Іспитовий контроль	0-25

*Бали нараховуються додатково до балів за підготовлений матеріал.

Оцінка модульних контрольних робіт

Модульні контрольні роботи студентів з курсу «Теорія журналістики» оцінюються за **критеріями оцінювання виконання завдань модульної контрольної роботи**. Отриманий в результаті залікової контрольної роботи бал за поданою таблицею відповідності трансформується в рейтингові оцінки, оцінки національної шкали (відмінно, добре, задовільно, незадовільно, зараховано, незараховано) та шкали ECTS (див Табл. 2.3):

Табл.2.3. Критерії оцінювання виконання завдань модульної контрольної роботи

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Рейтинг
“відмінно”	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	11-12
“добре”	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	10
“добре”	C	ДОБРЕ – в загальному правильно з незначною кількістю грубих помилок	9
“задовільно”	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	8
“задовільно”	E	ДОСТАТНЬО – виконані задовільно мінімальні критерії	7
“незадовільно”	FX	НЕДОСТАТНЬО – потрібна додаткова робота без повторного вивчення модуля	6
“незадовільно”	F	НЕДОСТАТНЬО – потрібна значна додаткова робота (повторне вивчення модуля)	0-5

Оцінка іспитових контрольних робіт

Іспитові контрольні роботи студентів з курсу «Теорія журналістики» оцінюються за **критеріями оцінювання виконання завдань залікової контрольної роботи**.

Критерії оцінювання виконання завдань залікової контрольної роботи:

Оцінка “**відмінно**” («A») ставиться, якщо студент:

- вільно володіє фактичним матеріалом з теорії журналістики;
  - виявляє ґрунтовні знання з основних тем курсу;
  - здатен аналізувати, зіставляти й порівнювати основні тенденції журналістської діяльності, виявляти власну позицію;
  - може аналізувати різні погляди на ту чи іншу проблему журналістики, добирати переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції;
  - володіє добре розвиненим мовленням, вміє логічно й аргументовано висловлювати свої думки.
- Робота в цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю. Робота може мати наукову вартість.

Оцінка “**добре**” («B») ставиться, якщо студент:

- добре володіє матеріалом, але не завжди може теоретично обґрунтувати його;
- виявляє добре знання базових понять курсу і вміння їх аналізувати;
- вміє аргументовано висловлювати свої судження, проте припускається незначних фактичних помилок;
- може систематизувати інформацію, використовуючи загальновідомі докази у власній аргументації;
- володіє навичками побудови послідовного, логічного тексту.

Робота відзначається лексичним багатством, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності тексту, але не завжди присутня особистісна позиція чи належна власна аргументація.

У випадку, якщо у роботі студента спостерігаються окремі неточні узагальнення, а рівень мовленнєвої культури задовільний, хоча й трапляються деякі мовленнєві помилки, ставиться **оцінка «добре» («С»)**.

Оцінка **«задовільно» («D»)** ставиться, якщо студент:

- має неглибокі знання матеріалу і здатний відтворювати його лише репродуктивно;
- допускається значних помилок і неточностей у доборі та висвітленні фактів;
- виявляє неповне знання базових понять і трактує їх примітивно;
- не може виявити власного погляду на ту чи іншу редакторсько-видавничу чи професійно-етичну проблему;
- порушує послідовність викладу.

Робота відзначається невеликим лексичним запасом, відсутністю аргументів, стилістичними невідповідностями.

Оцінка **«задовільно» («E»)** ставиться тоді, коли студент непослідовно відтворює матеріал, допускає чимало фактичних помилок, не може обґрунтувати висловлені думки. Аналіз журналістського твору схематичний і поверховий. Висловлювання «бідне», спрощене, містить мовленнєві огріхи.

Оцінка **«незадовільно» («FX»)** ставиться, якщо студент:

- володіє незначною частиною програмового матеріалу;
- допускає суттєві помилки при викладенні матеріалу;
- не спроможний аналізувати, порівнювати, зіставляти базові поняття;
- викладає думки на досить примітивному рівні;
- допускається грубих фактичних та мовленнєвих помилок.

У випадку, якщо до того ж у роботі студента спостерігається відсутність цілісності, думки висловлені плутано, без будь-яких аргументів і власних обґрунтувань, добір слів невдалий, відсутня єдність стилю – ставиться оцінка **«незадовільно» («F»)**.

Отриманий в результаті залікової контрольної роботи бал за поданою таблицею відповідності трансформується в рейтингові оцінки, оцінки національної шкали (відмінно, добре, задовільно, незадовільно, зараховано, не зараховано) та шкали ECTS (див Табл. 2.4):

Табл. 2.4. Критерії оцінювання виконання завдань залікової контрольної роботи

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Рейтинг
«відмінно»	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	24-25
«добре»	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	22-23
«добре»	C	ДОБРЕ – в загальному правильно з незначною кількістю грубих помилок	19-21
«задовільно»	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	16 – 18
«задовільно»	E	ДОСТАТНЬО – виконані задовільно мінімальні критерії	14- 15
«незадовільно»	FX	НЕДОСТАТНЬО – потрібна додаткова робота без повторного вивчення модуля	11-13
«незадовільно»	F	НЕДОСТАТНЬО – потрібна значна додаткова робота (повторне вивчення модуля)	0-10

Шкала оцінювання засвоєння навчального матеріалу. Бали, отримані студентом в результаті

модульних і залікових контрольних робіт, виконання індивідуальної та самостійної роботи, роботи під час практичних і лекційних занять додаються і за поданою таблицею відповідності трансформуються в рейтингові оцінки, оцінки національної шкали (відмінно, добре, задовільно, незадовільно, зараховано, не зараховано) та шкали ECTS (див Табл. 2.5):

Табл. 2.5. Підсумкова оцінка навчальної діяльності студента (за триместр)

Шкала ECTS	Оцінка національна	100 – бальна (рейтинг)	Оцінка залікова
<i>A</i>	<i>Відмінно</i>	<i>91...100 балів</i>	<i>Зараховано</i>
<i>B</i>	<i>Добре</i>	<i>82... 90 балів</i>	<i>Зараховано</i>
<i>C</i>	<i>Добре</i>	<i>75... 81 балів</i>	<i>Зараховано</i>
<i>D</i>	<i>Задовільно</i>	<i>67... 74 балів</i>	<i>Зараховано</i>
<i>E</i>	<i>Задовільно</i>	<i>60... 66 балів</i>	<i>Зараховано</i>
<i>F</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Менше 59 балів</i>	<i>Не зараховано</i>
<i>FX</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Менше 34 балів</i>	<i>Не зараховано</i>

3. ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 3-е доп. і поліпш. – К.: ЦУЛ, 2002. – 284 с.
2. Михайлин І.Л. Журналістська освіта і наука: підручник / І.Л. Михайлин. – Суми: Університетська книга, 2009. – 336 с.
3. Житарюк М.Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство: Монографія. – Львів, 2008. – 416 с.
4. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов.- Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
5. Москаленко А. З. Теорія журналістики: Навчальний посібник. – К.: ЕксОб, 2002. – 336 с.
6. Квіт С.М. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 206 с.
7. Штромайер Г. Політика і мас-медіа/ Пер. з нім. А.Орган. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 303 с.
8. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика [Текст] : [навч. посіб.] / Г.Г.Почепцов, С.А.Чукот. – 2-е вид., стер. - К.: Знання, 2008. – 663 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
9. Іванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика: Підручник / Передм. В.П.Мостового. – 2-ге вид., випр. – К.: Вища школа, 2007.- 231с.
10. Потятинник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика.- Львів: ПАІС, 2004. – 312 с.
11. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник:[Текст] / Ф.С.Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с. (Альма-матер).

12. Мак-Комбс, Максвел. Встановлення пріоритетів: масмедії та громадська думка: [Текст] / М.Максвел / Пер. з англ. – К.: «К.І.С.», 2007. -256 с.
13. Сметанина С.И. Медиа-текст в системе культуры (динамические процессы в языке и стиле журналистика конца XX века): Научное издание. – Спб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002 г. – 383 с.

Додаткова література

14. Гетьманець М.Ф. Сучасний словник літератури і журналістики / М.Ф. гетьманець, І.М.Михайлин. – Х.: Прапор, - 2009. – 384 с.
15. Владимиров В.М. Вступ до спеціальності «Журналістика»: Навч. Посіб. – К.: МАУП, 2007. – 166 с.
16. Марущак В.І. Школа журналіста: Навчальний посібник.- Тернопіль: Мандрівець, 2009.- 136 с.
17. Яковець В.А. Телевізійна журналістика: теорія і практика: Підручник – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2007.- 240 с.
18. Голубев В.Ю. Школа універсального журналіста: практичне керівництво для початківців.- Рівне: ТОВ «Друк Волині», 2009. – 128с.
19. Дуцик Д.Р. Політична журналістика: [Текст] /Д.Р.Дуцик. – К. Вид.дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – 138 с. – Бібліогр.: с.130-137.
20. Мельник Г.С., Тепляшина А.Н. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб., 2008, -272 с.
21. Черникова Е.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2005. -287 с.
22. Українське суспільство на шляху перетворень: західна інтерпретація/ За ред. В.Ісаїва: Пер. з англ. А.Іщенка. – К.: Вид. Дім «КМ Академія», 2004. – 362 с.
23. Мітчел С. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет/ Пер. З англ. Н.Єгоровець. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2008.- 407 с.
24. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации : [Текст] / Г.Г.Почепцов. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер». – 2003. – 656 с.
25. Брайант Д. Основы воздействия СМИ: [Текст] / Д.Брайант, С.Томпсон / Пер. с англ. — М. : Издательский дом "Вильяме", 2004. — 432 с. : ил.
26. Федотова Л.Н. Анализ содержания — социологический метод изучения средств массовой коммуникации : [Монография] / Л.Н. Федотова. – Изд. 2-е, доп. и испр. - М.: Научный мир, 2001. — 214с.
27. Бориснев С.В. Социология коммуникации: Учеб. пособие для вузов: [Текст] / С.В.Бориснев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003.- 270 с.
28. Яковлев И.П. Ключи к общению. Основы теории коммуникаций: [Текст] /И.П.Яковлев. – Изд. 2-е, перераб. - СПб., «Авалон», «Азбука-классика», 2006. – 240 с.
29. Луман Н. Медиа коммуникации: [Текст] /Н.Луман. - Пер. с нем. / А.Глухов, О.Никифоров. М.: Издательство «Логос». 2005. – 280 с.
30. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии двадцатого века:[Текст] / Г.Г.Почепцов. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер».- 2002. – 352с.
31. Сухотерин Л.Я. Информационная работа в государственном аппарате: [Текст] / Л.Я.Сухотерин, И.В. Юдинцев. – М.: Издательство «Европа», 2007. – 480с. – (Политучеба).
32. Мартен Д. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації: [Текст] / Домінік Мартен, Жан-Люк Мецжер, Філіп П'єр; Пер. з фр. Є.Марічева. – К.; Вид.дім «КМ Академія», 2005. – 302с.
33. Пітерс Дж.Д. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації [Текст] /Дж.Д. Пітерс/ Пер. з англ. А.Іщенка. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 302с.
34. Сухомлин М.І. Мас-медіа та українське суспільство: [Текст] / М.І.Сухомлин // Сухомлин М.І. Посібник для журналістів-практиків «Гендерний погляд». – Харків: Райдер, 2009. – 160с.- с. 13-25.
35. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала: Лекція, прочит. в Нац. Ун-ті «Києво-Могилянська акад.», 1 верес. 1999 р.: [Текст] / Л.Костенко. – 2-ге вид. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – 32с.
36. Юськів Б.М. Глобалізація і трудова міграція в Європі [Текст] : монографія / Б.М.Юськів. – Рівне : видавець О.М.Зень, 2009. – 479 с.

37. Goban-Klas Tomasz. Media i komunikowanie masowe: Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu: [Текст] / Т. Goban-Klas. - Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2006.- 340 s.
38. McQuail Dennis. Teoria komunikowania masowego :[Текст] / D. McQuail/ Przekład M.Bucholc, A. Szulzycka/ Redakcja naukowa T. Goban-Klas/ - Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2008.- 576 s.
39. Dobek-Ostrowska B. Komunikowanie polityczne i publiczne: podrechnik akademicki: [Текст] / B. Dobek-Ostrowska. - Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2006.- 434 s.

Законодавство:

40. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
41. Українське законодавство: Засоби масової інформації.- К.: IREX ПроМедіа Україна, 2004. – 368 с.
42. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: [З-н України від 23.09.1997 № 539/97-ВР] // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - №49. - ст. 299.
43. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : [З-н України від 16.11.1992 № 2782-XII] // Відомості Верховної Ради. – 1993. - №1. - ст. 1.
44. Про інформацію: [З-н України від 02.10.1992 № 2657-XII] // Відомості Верховної Ради. – 1992. - №48. - ст. 650.

4. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ «ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»

<i>Назва теми заняття</i>	<i>Кількість аудиторних годин</i>		
	<i>лекції</i>	<i>практичні</i>	<i>разом</i>
<i>Модуль 1.</i>			
Предмет і завдання курсу «Теорія журналістики»	2		2
Методологія і джерела курсу «Теорія журналістики»	2	2	4
Інформація – її види і сутність	2		2

Масова інформація	2		2
Засоби масової інформації	2	2	4
Комунікація. Засоби масової комунікації	2	2	4
Теорія масової комунікації.	2	2	4
Чотири теорії преси	2	2	4
Теорія інформаційного суспільства	2		2
Теорія поля журналістики	2		2
Теорія настановчості медій	2	2	4
Теорії когнітивної відповідності	2		2
Філософсько-ірраціональні аспекти концепцій журналістики	2		2
Модульний контроль № 1			
Модуль 2.			
Сучасні українські теорії журналістики	2		2
Журналістика як система ЗМІ	2		2
Типологічна модель сучасної журналістики. Національний інформаційний простір	2		2
Вплив мас-медіа	2		2
Новітні медіа	2	2	4
Правові засади діяльності ЗМІ	4	2	6
Етичні засади діяльності ЗМІ	2	2	4
Комунікативні засади діяльності ЗМІ	2	2	4
Медіа-текст в системі культури	2	2	4
Теоретичні основи журналістської творчості	2	2	4
Глобалізація і журналістика	2		2
Медіареформи: подолання тоталітаризму	2		2
Модульний контроль № 2			
ІСПИТ			
Усього	52	24	76

5. ПЛАН ЗАНЯТЬ

Модуль 1

Вступ до журналістики

Лекція 1: Предмет і завдання курсу «Теорія журналістики» – 2 год.

План

1. Система наук про журналістику. Поняття журналістикознавства і журналістики.
2. Медіадослідження, медіакритика, медіаосвіта.
3. Теорія журналістики як наука. Теорія преси.
4. Мета і завдання курсу «Теорія журналістики».

5. Періодичні наукові видання з журналістики.

Лекція №2: Методологія і джерела курсу «Теорія журналістики» – 2 год.

План

1. Термінологічні особливості курсу.
2. Джерельно-методологічна основа курсу «Теорія журналістики». Модель, концепт, використання соціологічних методів. Практика (контент-аналіз, вивчення аудиторії)
3. Історія вітчизняного журналістикознавства
4. Джерела для медіадосліджень в Україні
5. Медіаекологія, медіаетика.

Практичне заняття №1.

Лекція №3: Інформація – її види і сутність – 2 год.

План

1. Сутність журналістики в сучасному світі.
2. Початок інформаційного обміну у людському суспільстві.
3. Поняття інформації. Види та властивості інформації.
4. Форми існування інформації.
5. Валюативна, дескриптивна, прескриптивна, нормативна інформація.

Лекція №4: Масова інформація – 2 год.

План

1. Журналістська інформація як один з видів інформації.
2. Потоки журналістської інформації. Види і форми журналістської інформації.
3. Масова інформація: загальна характеристика.
4. Форми існування і принципи подачі масової інформації.
5. Масова інформація і масова культура: порівняльні характеристики.

Лекція №5: Засоби масової інформації – 2 год.

План

1. Поняття ЗМІ.
2. Функції ЗМІ.
3. Особливості діяльності ЗМІ в авторитарних і демократичних суспільствах.
4. Соціальні функції журналістики.

Практичне заняття №2.

Лекція №6: Засоби масової комунікації – 2 год.

План

1. Комунікація – поняття і зародження.
2. Поняття масової комунікації.
3. Засоби масової комунікації.
4. ЗМІ і ЗМК: зіставлення понять

Практичне заняття №3.

Лекція №7: Теорія масової комунікації – 2 год.

План

1. Модель Ласвелла. Модель Шенона-Уівера.
2. Модель ефективної комунікації.
3. Викривлення реальності.
4. ЗМІ та вибори.
5. Маніпулювання як засіб впливу на електорат.

Практичне заняття №4.

Лекція №8: Чотири теорії преси

Практичне заняття №5.

Лекція №9. Теорія інформаційного суспільства

Лекція 10. Теорія поля журналістики

Лекція 11. Теорія настановчості медій

Практичне заняття №6.

Лекція 12. Теорії когнітивної відповідності.

Лекція 13. Філософсько-іраціональні аспекти концепцій журналістики.

Модуль 2

Журналістика як соціокультурне явище

Лекція 14. Сучасні українські теорії журналістики.

Лекція 15. Журналістика як система ЗМІ. Сучасні моделі систем журналістики

Лекція 16. Типологічна модель сучасної журналістики.
Інформаційний простір. Проблеми національної інформаційної політики.

Лекція 17. Вплив мас-медіа на суспільство.

Лекція 18. Новітні медіа
Практичне заняття №7.

Лекція 19. Правові засади функціонування ЗМІ. Законодавство України про ЗМІ.
Практичне заняття №8.

Лекція 20. Доступ до інформації: правові передумови і практичні проблеми.

Лекція 21. Етичні засади діяльності ЗМІ, журналіста.
Практичне заняття №9.

Лекція 22. Комунікативні засади діяльності журналіста.

Практичне заняття №10.

Лекція 23. Медіа-текст в системі культури.

План.

1. Прагматична адекватність у журналістському творі.
2. Семантична адекватність у журналістській діяльності.

Практичне заняття №11.

Лекція 24. Теоретичні основи журналістської творчості.

Практичне заняття №12.

Лекція 25. Глобалізація і журналістика. Міжкультурна комунікація.

Лекція 26. Медіареформи: подолання тоталітаризму. Медійний ландшафт України.

**6. РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ З КУРСУ
«ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»**

1. Передумови появи засобів масової інформації.
2. Пражурналістські явища.
3. Гутенберг: історія і легенди.
4. Основні етапи поширення друку.
5. Поняття інформації.
6. Види та властивості інформації.
7. Форми існування інформації.
8. Журналістська інформація як один з видів інформації.
9. Види і форми журналістської інформації.
10. Масова інформація. Загальна характеристика.
11. Форми існування і принципи подачі масової інформації.
12. Масова інформація і масова культура: порівняльні характеристики.
13. Умови інформативності журналістського твору.
14. Прагматична адекватність у журналістському творі.
15. Семантична адекватність у журналістській діяльності.
16. Валюативна інформація: загальна характеристика.
17. Дескриптивна інформація: загальна характеристика.
18. Прескриптивна інформація: загальна характеристика.
19. Нормативна інформація: загальна характеристика.
20. Інформаційний процес у журналістиці: загальна характеристика.
21. Журналістка в системі соціальних інститутів.
22. Журналістика як фактор соціального управління.
23. Функції журналістики: загальна характеристика.
24. Ідеологічні функції журналістики.
25. Культурно-освітні функції журналістики.
26. Рекламно-довідкові функції журналістики.
27. Рекреативних функції журналістики.
28. Журналістика як соціальний інститут: загальна характеристика.
29. Поняття «четверта влада».
30. Політична культура журналіста.

31. Політичний аналіз у журналістиці.
32. Історичні типи журналістики: загальна характеристика.
33. Теорія соціальної відповідальності преси.
34. Лібертаріанська теорія преси.
35. Комуністична теорія друку.
36. Авторитарна теорія преси.
37. Соціальна позиція журналіста.
38. Система принципів журналістики.
39. Засоби масової інформації та засоби масової комунікації: зіставлення понять.
40. Структура системи ЗМІ: загальна характеристика.
41. Інфраструктура системи ЗМІ.
42. Друк як складова системи ЗМІ.
43. Радіомовлення як складова системи ЗМІ.
44. Телебачення як складова системи ЗМІ.
45. Електронні засоби ЗМІ: загальна характеристика.
46. Принцип гуманізму в журналістиці.
47. Принцип демократизму в журналістиці.
48. Новітні медіа: загальна характеристика.
49. Законодавство України про ЗМІ: загальна характеристика.
50. Принцип масовості в журналістиці.

7. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З КУРСУ «ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»

1. Предмет і завдання теорії журналістики.
2. Система наук про журналістику.
3. Поняття журналістикознавства і журналістики.
4. Медіадослідження, медіакритика, медіаосвіта.
5. Методологія і джерела теорії журналістики.
6. Модель, концепт, використання соціологічних методів.
7. Джерела для медіадосліджень в Україні.
8. Медіаекологія, медіаетика.
9. Сутність журналістики в сучасному світі.
10. Початок інформаційного обміну у людському суспільстві.
11. Поняття інформації. Види та властивості інформації.
12. Форми існування інформації.
13. Валюативна, дескриптивна, прескриптивна, нормативна інформація.
14. Журналістська інформація як один з видів інформації.
15. Потоки журналістської інформації.
16. Види і форми журналістської інформації.
17. Масова інформація: загальна характеристика.
18. Форми існування і принципи подачі масової інформації.
19. Масова інформація і масова культура: порівняльні характеристики.
20. Поняття ЗМІ. Функції ЗМІ.
21. Особливості діяльності ЗМІ в авторитарних і демократичних суспільствах.
22. Соціальні функції журналістики.
23. Засоби масової комунікації.
24. Комунікація – поняття і зародження.

25. Поняття масової комунікації.
26. Засоби масової комунікації. ЗМІ і ЗМК: зіставлення понять.
27. Теорія масової комунікації. Модель Ласвелла. Модель Шенона-Уівера.
28. Модель ефективної комунікації.
29. Викривлення реальності.
30. ЗМІ та вибори. Маніпулювання як засіб впливу на електорат.
31. Чотири теорії преси.
32. Теорія інформаційного суспільства.
33. Теорія поля журналістики.
34. Теорія настановчості медій.
35. Теорії когнітивної відповідності.
36. Філософсько-ірраціональні аспекти концепцій журналістики.
37. Сучасні українські теорії журналістики.
38. Журналістика як система ЗМІ.
39. Сучасні моделі систем журналістики.
40. Типологічна модель сучасної журналістики.
41. Інформаційний простір.
42. Проблеми національної інформаційної політики.
43. Вплив мас-медіа на суспільство.
44. Новітні медіа.
45. Правові засади функціонування ЗМІ.
46. Законодавство України про ЗМІ.
47. Доступ до інформації: правові передумови і практичні проблеми.
48. Етичні засади діяльності ЗМІ, журналіста.
49. Комунікативні засади діяльності журналіста.
50. Медіа-текст в системі культури.
51. Прагматична адекватність у журналістському творі.
52. Семантична адекватність у журналістському творі.
53. Теоретичні основи журналістської творчості.
54. Глобалізація і журналістика.
55. Міжкультурна комунікація і журналістика.
56. Медіа реформи в Україні: подолання тоталітаризму.

ЗМІСТ

1. Мета і завдання курсу -----	3
2. Критерії, норми і методи оцінювання -----	4
3. Література -----	8
4. Навчально-тематичний план курсу «Теорія журналістики» -----	11
5. План занять-----	12
6. Рекомендовані теми рефератів з курсу-----	14
7. Питання до іспиту з курсу «Теорія журналістики»-----	15

Наклад 100 прим. Друк: ризографія. Віддруковано на обладнанні РОГО «Рівненський медіа-клуб».
Тел. 0362 45-14-06. Підписано до друку 01.09.2010.